

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:

4 hasábos petitorsor 5 kr.
Nyilttérben . . . 20 kr.
Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda: Füder 5. sz. a., jobbra a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.	Megjelen: Szerdán és Szombaton.	Kéziratok: Vissza nem adatnak.	Kiadóhivatal: VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pénzek, hirdetések és reklamatikok ide intézendők.
---	---	--	---

A városi előjáróságok újjászervezésének kérdéséhez.

Egy kerek esztendő választ el azon idő ponttól, midőn a városok tanácsait is újra kell szerveznünk.

A törvényhatóság újjászervezésének munkáját már rég folytatja, valamint hogy oly munkát, mely jó és gyors közigazgatást kell hogy létesítsen és biztosítsa rövid idő alatt készíteni nem is lehet. —

Most már, midőn a törvényhatóságok szabályrendeletei úgy szolva meg vannak, melynek keretében, a városoknak mint alárendelt testületeknek szabályrendelete bele kell hogy illjék, — a városoknak is gondolkoznia kell arról, hogy oly szabályrendeleteket alkossanak, melyek a jó és gyors közigazgatás előmozdítására szolgáljanak.

Torda város mostani szabályrendeleteinek lényeges hibák van az, hogy az ügyeket tanácsülésben rendeli elvégezni. —

Közigazgatási ügyeket tanácsülésben ellátni egyáltalában nem szükséges, mert ez a közigazgatást csak nehézkessé teszi, akadályozza a gyorsaságot, vagy ha kivételesen a gyorsan elintézendő ügyeket tanácsülésen kívül látják el, akkor több kell hogy legyen a kivételes mint a szabályos eljárás, mert a közigazgatási ügyek általában gyorsan kell menni.

A tanácsüléseket egy közigazgatási hatóság sem tartotta fenn, csak a városok, s az állam által létesített új hatóságok ügyviteli rendszabálya sem ismer és rendel tanácsüléseket.

A tanácsülés csak a város gazdasági és pénzügyei, valamint a eselődügyek másodfoku elintézésénél szükséges de közigazgatási ügyeknél, melyek nagyrészt felsőbb rendeletek teljesítéséből, vagy oly ügyekből állanak, melyek sarkalatos jogokat nem érintenek, s inkább gyorsaságot igényelnek — nem.

Fősúly fektetendő a városi szabályrendeletek megalkotásánál a rendőrségre.

Ez az a közigazgatási közeg, melynek vállain sok felelősséggel járó, s lehet mondani a legfontosabb teendők és terhek nyugosznak.

A mellett, hogy bíraskodnia kell oly ügyekben, melyek minden órán előfordulnak, mint a személy és vagyonsbiztonság örének oly széles működési köre van, és figyelme, még pedig mindig éber figyelme mindenütt és mindenre ki kell hogy terjedjen. Ezért a rendőrség kellő számú személyzettel s életrevaló személyzettel kell hogy bírjon.

A nyilvános örködésre nálunk eddig figyelem majd semmi sem volt

fordítva, vagy legalább nem elegendő figyelem — a személyzet kevés létszáma miatt, pedig ez a rendőrségnek egyik legfőbb hivatása, melylyel büntényeket előz meg, vagy azonnali jelenléte által annak terjedelmesebbé válását megakadályozza.

Főfigyelem fordítandó tehát a városi rendőrségek szervezésénél arra, hogy kellő személyzettel lehessen ellátni, hogy teendőit hivatásának megfelelően teljesíteni képes legyen.

Ez azon két lényeges körülmény melyre a külsőben álló városi újjászervezés alkalmából felszólalni kívántunk, felszólalásunk főcélja pedig az, hogy a városok szabályrendeleteik módosításához és újjalkotásához fogjanak idejekorán hozzá, mert egy év bizonyosan nem igen sok idő arra, hogy alapos és czélzerű munkát készítsünk, tekintve azt is, hogy az elkészítésen kívül bizottmányokban képviselői közgyűlésen tárgyalandók, s ezen felül, jóváhagyás alá terjesztendők a törvényhatóságokhoz, melynek az ellen lényeges kifogásai lehetnek, s így visszautasítás esetén az év rövidde is válhatik. —

Ezért fogjunk hozzá a munkához, hogy el ne késünk.

A gazdasági szakoktatás szükséges-e?

Báró Liebig Justus, ki a mezei gazdaság történetében korszakot alkotó munkáját fejtett ki a többek közt azt mondja „a mezei gazdaság: mesterség és tudomány is.” A halhatatlan emlékü férfi ezen mondását azzal lehet még kiegészíteni, hogy: üzlet is. —

Hangosan követelik ma már, hogy az iparos osztály szellemi képességét emelni elkerülhetlen szükség. — A gyakorlatot egyesíteni kell az elmélettel, az az ha valamit a gyakorlat megfejteni nem bír: álljon ott kisegítőül az elmélet. — Vétkeknek tartják sorvadni hagyni a nemzettest törzsét az iparos osztályt; mert ha a törzs sorvad, pusztul: maga után vonja az egész test elhalását. —

Egy üdvös mozgalom indult meg e század végéve: real és polgári iskolák állítanak, mint a melyek képesek az elbukásnak indult, a korlátozott szellemi képzettséggel bíró iparos osztály emelkedését elősegíteni s fenmaradását biztosítani. — Ez igen szép! — De valyon a gazdaság, mint mesterség, — tudomány és üzlet együtt — halad-e a többi iparággal? Szomorú a felelet: a mezei gazdaság, mely nálunk 5 millió embert foglalkoztat messzi elmaradt. —

Belátja minden ember, hogy minden mesterséget tanulni kell, annak kézfogásait évek során keresztül el kell sajátítani, menetét megfigyelni. — Kik magukat rászánták, nagyobb városokba — képzetlenebb iparosokhoz elvándorolnak tanulni s bárhány külföldre kimegy, hogy azt a képzettséget a mit itthon elsajátítani nem bír ott szerezzék meg. — Hát a szerencsétlen iparág a mezei gazdaság, melytől a nemzet anyagi jóléte az

állam hitele függ miként áll? Azt nem tartják szükségesnek tanulni, hisz azt minden ember, még a legutolsó napszámos is érti, hisz ezzel keresi kenyerét, azzal tengeti nyomoruságos életét.

De nem így van ám az a valóságban. — E pályán legkevesebb az értelmiség s ennek természetes következménye aztán az, hogy e pálya a legfejletlenebb. — Fejlesztieni meg épen szükségtelemnek tartják. —

Sokan még most is a régi állapotokba képzelik belé magokat. — Akkor könnyű is volt gazdászodni, a robot fenállott, egy fél pénz kiadása nélkül megtermette a föld a szükséges terményt, csak parancsolni s pálczával oldala mellé állani kellett a szegény jobbágnak s tele volt mindjárt a pincze gabnás az ingyen került áldással. — Ez állapot megszűnt. — Egy történelmileg örökre nevezetes lázas év eltörle a jobbágysságot. — Most minden munkát, minden lépést drága pénzen kell megfizetnünk, terhes és folyton emelkedő tartozásokat kell lerovnunk az állam és társadalom iránt s ha mindezt tekintetbe veszi a birtokos azt tapasztalja, hogy a termelésre fordított költség, munka és idő a legrosszabb viszonyban áll a termelt mennyiség és annak értékével! Ezért a naponkénti bukás! És mit kell itt tenni? Számítani!

Számavenni minden tényezőt a mely csak befolyással bír a mezei gazdaságra, ennek különböző ágai közül csak azokat gyakorolni, melyek azon helyen legjövődelmesebbek s a körülmények által indokolva vannak. — A folytonos termeltetés, a föld kimerülésének meggátolása tekintetéből az elmélet által felállított tételeket alkalmazásba kell venni; mert gyakorlat és elmélet feltételezik egymást. — A természet kedvező vagy kedvezőtlen voltát ki kell tanulni, a munka, munkaerő, tőke hitel, forgalmipiacz, a termények eladása, vagy bármikénti értékesítése, folytonos előre látás és számítás az a mi a bukástól megmenteni képes. — És egyszersmind ezek azok a dolgok a mire a képzettség is nálunk hiányzik! —

(Végo köv.)

A csatatérről.

Az új török fővezér Mehemed Ali a hadvezérléte, annak átvétele alkalmával nagyon hiányosnak találta, az orosz csapatok állásáról felvilágosítást sem tudtak neki adni, az egészségügyi csapatok szervezete szerfelett hiányos volt, kémekek pedig, melyek nélkül háborut viselni sem lehet egyáltalában nem is voltak, de ő nagyon természetes mind e bajokat gyorsan orvosolta.

Mehemed Ali támadólag akar felépni, a főhaderőt Rasgradnál akarja összpontosítani, ezélja hogy a Zimmermann tábornok vezérléte alatt Dobrudzsában lévő 45000 orosz, 16000 törökkel a Miklós herceg seregével való egyesülésben akadályozza meg, s ő pedig egysejtett haderejével ez utóbbit támadja meg.

Miklós nagyherceg a főhadiszállást hátrább helyezte Sisztovába.

Az oroszok között a Dobrudzsában nagyon uralkodik a vérhas, a bolgáror-

szági hadseregben is az egészség nagyon rossz lábon áll.

A görög csapatok elindultak a török határ felé, s meghívtak két orosz tábornokot a hadvezérléte átvételére.

Az orosz élelmezési vállalkozóknál nagy a pénzihiány, a kormány nem fizet a vállalkozók sem tehetnek kötelezettségeiknek eleget, s tönkrejutottaknak tekinthetők.

Oroszország lemondott Szerbország segítségéről mi ellen monarchiánk is tiltakozott volna.

Szulejman pasa jelentése szerint az oroszok és bulgárok 12000 muzulmant öldöstek le és hurczoltak el magokkal.

Románia már hadikárpotlásról álmódzik, s ilyenül a Dobrudzsát követelné.

Szulejman pasa szorgos kémszemlézete kiderítette, hogy az oroszok elhagyták a Hain-Bugha szorosát.

Izmail pasa orosz területen áll Zargjánál a határtól hat mértföldre.

Terkuszakoff orosz tábornok visszavonult Ruscsukba és Aadirba, vissza vonultában két falut fegyűjtatott.

Egy Dsilikadéknál történt csetepaté alkalmával a törökök 2000 juhot, 140 lovat és nagymennyiségű tábori szert zsákmányoltak.

Görög ország hadseregének hadi létszáma 31000 ember.

Mehemed Ali hadserege már csak 8 orányira van az oroszoktól. A rumeliai esendörök Bulgáriába küldettek a Mehemed Ali hadseregéhez.

A Balkánon túli hadjáratot az oroszok felhagyták s a csapatokat visszahívták, az oroszok azt hiszik a hadjárat ez évben nem ér véget.

Despotovits vezérléte alatt egy csapat bosnyák felkelő monarchiánk területére szorult, és Despotovitsot Linzbe internálták. —

A Terguszakoff féle hadtesttel szemben álló török sereg augusztus 5-én támadólag lépett fel az egész vonalon. Basibozukok és kurd csapatok támogatva az Jora és Kimosarla faluból jövő 6 zászlóaljtot elűzték az orosz határőröket, kik egész nap védelmezték magukat.

Észrevételek

Torda város tanügyéről.

(Folytatás)

Ily körülmények és békés viszonyok között, kérdem, kilehetne oly szűkkeblű, ki e nemes céltól elég botor volna megvonni filléreit? Én azt hiszem, hogy senki, senki! Öseinknek templomokat, papi és tanítói lakházakat kellett építeniek, nekünk ma csak iskolákat kell építenünk. Atyáinknak papságokat és tanítóságokat kellett alapítani, nekünk ma csak iskolákat kell segíteznünk. Sokkal kisebb a mi terhünk, mint elődeinké volt. Valóban nem képzelhetek magamnak embert ki ily kis teher elviselésétől visszahúzná magát. Én jobban ismerem e város polgárait, mint sem föltehetném csak egyről is azt, hogy e szent kötelezettség alól magát ki akarná vonni! Ugy van, együttes erővel megteremtjük a szükséges pénzüsséget, melylyel felekezeti iskoláinkat virágzóvá, a kor színvonalára; az állam iskolákkal versenyképesé fogjuk tenni.

3. A harmadik tényező, mely miatt Torda város felekezeti iskoláiban jobb eredményt nem lehetett felmutatni:

Az iskola mulasztások megenedése és elnézése!

Az iskolákban ma mindenütt a tömeges tanítás van törvényesen elfogadva. Tömeges vagy az egyes osztályok külön külön tanításánál az iskola mulasztásokat semmi szín alatt eltérni nem szabad. Nem szabad, azon oknál fogva, mivel az emberi tehetségek fejlesztésében nincs ugrás; következős képen az a növendék, ki az iskolát elhanyagolja maga magát teszi szerencsétlenné, mert ismeretei nem lesznek alaposak, összefüggők. Tömeges tanításnál a növendékek különböző tehetségeikből folyó hiányokat pótolni, a gyengébb ismereteket javítani, az egész osztály javára lehet; de a mulasztásból származó hiányokat kipótolni nem lehet, sőt mivel az a tömeg rovására történék nem is szabad. A példa kedvéért tegyük fel, hogy én, mint tanító tanítok egy gyermeket a szülői háznál, azonban a tanórákat, hol a szülők, hol a gyermek kívánatára, hol pedig a magam kényelmére elmulasztom megtartani, ezen esetben még magán tanítvánnyal szemben sem lehet jó eredményt a tanítás terén felmutatni. Ez annyira igaz, hogy a ki valaha tanult akár iskolában, akár az életben mint gazda, mesterember, akár mint család, az ezen igazságot nem tagadhatja el soha és semmiféle körülmények között.

(Folyt. köv.)

A plévnai csaták.

Krüdener tábornok jul. 30-án reggel 1/2 órákor kezdte meg a harezot egy Grivicza ellen intézett tűzvérségi támadással. Több órai felette makacs bombázás után sikerült neki a török ütegeket elnémitani, de a török gyalogság és a sáncokban felállított csatárvonalak oly szabályosan és oly jól czélozva folytatták a lövöldözést, hogy Krüdener egész délután hiába iparkodott, a török vonalt az északi sor egy pontján se bírta áttörni.

Már beesteledt és ő nem nyert egy talpalatnyi földet sem; zászlóaljainak nagyon megritkult sorai elárulták hogy katonái mily roppant nehézségekkel küzdöttek.

Valamivel jobban, vagy ha a végeredményt tekintjük, sokkal rosszabbul járt Sachovski tábornok, ki csak délben kezdte meg a támadást Radisovo ellen. Egy török erőd előtt, mely hátul fekvő, erősen elsáncolt Krsinát védelmezte, sikerült neki négy üteget felállítani; egy órai tüzelés után elnémitotta a török tüzekeket.

A 32-ik hadosztály most rohamra ment; hosszu, véres tusa után bevette az erődöt és a falut. De ezek mögött egy második védvonal húzódtott. T. i. egy másik erőd és több erősen elsáncolt szőlőhegy. Ezeket is bevették az oroszok, de oly irtózatossá veszteségekkel, melyeket a nyeremény nem ért meg.

Alig hogy az oroszok e posztóikban lábukat megvetették, a török tüzvérség, mely idejekorán vonult vissza, pusztító tüzelést kezdett. Az oroszok ingadoztak. Sachovski tűzbe vitte az utolsó tartalékdandárt, és magát Plevnát támadta, vagyis az utolsó török védvonalat, mely e helységet fedezte. Ott állott a török gyalogság sűrű tömegekben; harezvonaluk előtt lövészárkok húzódtak. Az oroszok délután 4 órától naplementig kétségbeesett vitézséggel tusakodtak, de a török lövészek egy pillanattal sem ingadoztak. „Ugy feküdtek mint a tuskók és löttek mint a gépek”, mondja a „Daily News” tudósítója.

Két orosz század este felé a török lövészárkokon át Plevna első házaihoz nyomult, de ott két tűz közé kerültek s vissza kellett szaladniuk, nagy veszteségek közben fel kellett mázniuk a

nyílt domblánzra, melyről imént lejöttek.

Az orosz ütegek is merész kísérletet tettek a gyalogság által megszállott posztóikban állást foglalni és a törökök gránátüzét onnét elnémitani; de rövid idő multával kénytelenek voltak a veszedelemes helyet elhagyni.

Mikor beesteledt, a török gyalogság, mely még nem volt kifáradva, az egész vonalon szuronytámadást kezlet és rohammal visszafoglalta a második védelmi vonalat, melyben ez oroszok még sohasem tudták lábukat megvetni.

A megtizedelt, kifáradt oroszok megpróbálták helyt állani, de a törökök fölénye akkora volt, hogy — mire egészen besötétedett — az oly súlyos áldozatokkal meghódított terület egy talpalatnyi része se volt orosz kézben.

De ezzel a harez nem ért véget. Az oroszok ismét meg akarták vetni lábukat a Radisovoval szemközt fekvő magaslatocon, honnét a támadást megkezdték. De a basibozukok, hátuk mögött, az egész vidéket megszállották; az oroszoknak tehát innét is vissza kellett vonulniok.

Az orosz parancsnok e vereség után nagyon kétségbe lehetett esve, mert másképp meg nem magyarázható, hogy a következő napon, azaz július 31-én miért újította meg a támadást, hogy a veszteségeket fokozza.

A „Daily Telegraph”, lovácsi tudósítója szerint az oroszok három ízben támadtak; mindannyiszor súlyos veszteségekkel verettek vissza. Mikor negyedszer jöttek a törökök szuronyal mentek eléjük és borzasztó vérfürdőt csináltak a szaladók közt.

Az oroszok számáról és veszteségéről igen eltérők az adatok. A „Presse” szerint Krüdenernek csak 40,000 embere volt, a „Daily Telegraph” 42,000-ról szól, egy másik levelező szerint az orosz gyalogság maga 60,000 főre rugott. A törökök veszteségei az összes tudósítók egybehangzó jelentései szerint aránylag igen csekélyek voltak; az oroszok Ozman pasa szerint 8000 halottat és 16,000 sebesültet, orosz források szerint 2000 halottat és 4000 sebesültet vesztettek.

E csata következtében az oroszok abbahagyták Ruszesuk cernirozását, a Jantra folyónál Ozma és Lom közt összevonják minden csapatukat, hogy tulyomó számmal támadjanak a törökökre, kiknek ekkor kevésbé kedvező előnyök volnának.

Annyi bizonyos, hogy a háború gyors befejezésére kevés kilátásunk van és kevés politikus meri remélni, hogy a hadjárat még az idén véget érjen.

Városi és megyei élet.

Torda-aranyosmegye közjegyző társaságának aug. 8-án tartott ülése.

Főispán br. Kemény György ő méltósága az ülés megnyitása után előadja, hogy posta és távirduügyi szakelőadónak Weiszl Antal; Csekme Béla kir. ügyész helyettesének Hatfaludi István neveztetett ki; hogy Bisztra községére a belügyminiszteről akártékony vadakra hajtó vadászatot eszközölt.

Miksa Elek alispán ur havi jelentése megyei rendes állapotokról tudomásul vétetett. Előadja, hogy Jobbágy Károly körjegyző elleni fegyelmi ügy véglegesen az illetőnek felmentésével befejeztetett. Birlea Dávid a katonaságból elbocsátása iránti kérelme igenlőleg ellátott. A belügyminiszteri leirat értelmében elnöki jogainál fogva főispán is kérhet hajtó vadászatot. Közmunka s közl. miniszterium leirata szerint a vasuti gözmözdonyok nem a kir. mérnöki hivatal által vizsgálatnak. — Beterjeszti Szentkirályi Gábor nyilatkozatát a Demeter Zsigmond féle ügyben. A bizottság főjegyző kérelmére a 90 frtra nézve vizsgálatot rendel s végrehajtásával Veres Károlyt bizza meg; a panasz levél

többi pontjai elvetettek. Hivatalából elmozdított lupsai körjegyző visszahelyezése iránti kérelme alispánhoz áttétetik. — A félévi kimutatást sürgető miniszteri leiratra a kimutatás 8 nap alatt leendő felküldése elrendeltetett. A posta- és távirdu képviselője felhivatott rendes képviselőre gondoskodni.

Felolvastatik Demeter Zs. folyamódása, melyben kéri Almási szíbiró hiv. felüggészését — a bizottság e folyamódást elveti, mert panasza a már beterjesztett vádakon kívül semmi újat nem tartalmaz. — Az árvai pánztárak — megvizsgálásáról szóló jelentés tudomásul vétetik. — Alsó-fehérmegye azon kérelme, hogy a bizottság statariumot kérjen Torda-Aranyosmegyére is az alsó-fehérmegyei rablók könnyebb üllőzhetőse végett elvetetett, mert közbiztonsági viszonyaink ezen eljárás nem szükségeslik.

Aljegyző Rédiger Béla felolvassa a belügyminiszteri rendeletet, mely Demeter Zs. abbeli panaszát, hogy Szentkirályi Gábor, mint érdekelt, az Almási ügyét nem vizsgálhatja — tárgyalni rendeli. Felirat határozatott, melyben kifejtendő, hogy a Sz. G. elleni panasz 414 sz. a. elrendelt vizsgálattal elintézészt nyert; hogy Almási ügyének megvizsgálására Veres K. és Tarsoly Cábör küldettek ki; hogy az 50 frt. előlegüye nyomozat tárgya nem lehet, miután a koresma arányosítás befejezve s az előleg elszámolva nincs; hogy az alispán a megye jövedelmeiről mindig számadást és jelentést tett s a leiratok szerint azok miniszter által is mindannyiszor jóváhagyattak; a Deák Sándor elleni ügyben pedig Jakab Sándor kihallgatása elrendeltetett.

Előadja aljegyző Almási J. ellen Demeter Zs. a kir. törvényszék, Paget János és Rueza István által tett panaszok következtében elrendelt fegyelmi ügyben a fegyelmi választmány határozatát. Tiszti ügyész felhagyást indítványozott, a fegyelmi választmány pedig Paget és a kir. törvényszék ügyében bebizonyított büntetendő jövekményt lát Demeter Zsigm. ar. lonai s más ügyeiben pedig kiegészítést rendelt, a bizottság e határozatát elfogadván a felekeknek kiadni rendeli.

Fellner Iván kir. adófelügyelő részletes jelentést tesz az évi hátralékról és bevételekről. Tudomásul vétetett, hogy szolg. Szabó Ferenc segédet vett fel; Sebestyén Áron folyamódása adó megterhelhetése miatt kiadott adófelügyelőnek. Kraj Tyirella, Tatár János, dombrói, m.-kapusi Pap Jakab és neje; pusztá-egresi Hosszu Jakab, sütmegi Hideg Czília, dombrói Tatár Vasília; magyarosági Csörtya Szimion, magyarosági Rákár Szamoilla; m.-sályi Ober Lajos; dombrói Juonás János; dombrói Kornya Stefán ingatlanainak végrehajtás utján eladását — adóhátralékért — megengedte. Tudomásul vétetik, hogy a kielégítési végrehajtásoknál, biztosításoknál, esőbejelentéseknél az adófelügyelőt a megyei tiszti ügyész képviseli.

Kir. mérnök Andrassy Nándor felolvassa az állami utakra vonatkozó júliusi jelentését. Alsó-fehérmegye kérvénye a ludas-esekelaki ut kiigazítása ügyében, áttétetett a megyei képviselőhöz.

Bod Elek főorvos havi jelentése szerint az egészségügy rendes, a roncsoló toroklobb szorványosan előfordult ugyan, de nem mint járvány.

Velits Ödön árvaszéki elnök, az árvaszék jul. havi működéséről jelentést tesz, mely a hivatal munkásságát adatokban tünteti fel; egyszersmind jelenti, hogy a rendelkezés alatt álló 2 irnok szep. hó végével működésüket beszüntetik; az irnokok még három hónapra leendő alkalmazása keretett.

Bartha Gergely tiszti ügyész a következő ügyeket adja elő: Bálint József felvinczvárosi jegyző fegyelmi ügyében jött miniszteri megsemmisítő leirat;

Felea Rup és társainak a kis bányahavas kezelésé ügyében; füle havasi Krisán Szimionnak a ruhaegresi zárlat ügyében; Ambrus Miklósnak vármegyey; Mészkö községének Rakotya pataka hidjának építése iránt. Nagy Dénes mezőrendőri kihágásos ügye. Csekezi Mózés és társai Ferenczi Károly és társai közt felmerült mezőrendőri ügy.

Kir. ügyész Csekme Béla börtönüggyről, rabok létszámáról, élelmezéséről szerkesztett kimerítő jelentését a bizottság tudomásul veszi.

Moldován Gergely kir. tanfelügyelő felirata javaslat a polgári iskolának az un. gymnasiummal összekapcsolása iránt elfogadtatik: a bizottság helyeslőleg veszi tudomásul eljárását a tordai kisdóvóda ügyében; a torockói leánytanító választással tanfelügyelő megbízatik; a ludasi iskolai megvizsgált számadások számvetéségi leirattal átadottnak tanfelügyelőnek. Felvinczi állami iskola beállítása iránt költségvetés és minden kellék folterjesztetik; ugyanez történik a m.-ludasi felsőbb népiskola-ügyben is. A tordai tanács által az itteni felekezeti iskoláknak adott tűzifa segély ügyének tisztázása elrendeltetett. Uj-Tordán egy állami iskola felállítása iránti felirat el-fogadtatott. Iskola látogatók jelölése és ajánlása szolgabiroknak meghagyatott.

Velits Ödön indítványára elhatározatattik, hogy szakreferensek ezentul félévi jelentéseket ök maguk szerkesszék s adják be, a félév végén.

Jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetnek Miksa Elek, Moldován Gergely, Velits Ödön, Bartha Gergely és Rédiger Béla. (=)

Felvincz, 1877. augusztus 13-án. Tekintetes szerkesztő ur!

Felvinczen emberi emlékezet óta gyujtogatás nem történt s most közelebb e hó 5-kére viradólag Lemberger Sámuel urnak szalmáját, szénáját és luczernáját, melyek különböző határ-reszekben voltak összerakva, gyajtották fel, melyek részben el is égtek.

Ugy látszik e téren gyors léptekkel haladunk! Ugyan is, a mai napra viradólag egy nagy városihoz hasonló esemény történt kis mező-városunkban; mert egyszerre három börtöl fölverésének rém hírére ébredtünk fel.

Az első börtöl betörésénél, mely 1 és 2-óra közt történhetett meg, mivel azon helyiség udvarán lévő ivók egy órákor távoztak el onnan, s ezek miatt kísérletet tenni előbb nem lehetett csakugyan kudarczot vallottak a rablók, nem találván ott levegőnél egyebet, minthogy annak gazdája két évvel ez előtt elhalálozván, azóta üressen bezárva áll.

A másodiknál is emennek közvetlen szomszédjában, hova szintén sikerült a betörés csak annyi szerencsével jártak, mert az ébren alvó fiatal kereskedő fölserkenvén, ki férjét fölbresztette, meghusult a jó madarak rablási czéljuk. Itt a kereskedő nagy zörgölődve fél kő, gyertyát gyujt és szolgálója fedezete alatt — nem lévén senki más lakos azon a telken — ki megy a börtölbe s midőn a fél ablakot levéve s a vastáblát felnyitva látja, annyira megijedt, hogy nem mert semmi zajt ütni. A rablok ezen neki bátorodva tovább mentek, a harmadik s ez uttal a legerősebb positionak. Ezt kücsösögesen meg ostromolják s már három órákor benn gyertya világ mellett válogatták a czéljoknak leginkább megfelelő kelmekeket s ezekből mintegy 200 frt. értékűt el is vittek. Azonban midőn az egyik rabló az utolsó hozattal az erőszakosan betört kirakat ajtaján bujnik ki, egy köztisztelőt és becsületben álló polgárunk, ki szekerait mára pirkadó hajnallal mezőre indítván, s egy közel lévő telken körül tekintendő, épen a börtöl előtt menne el, meg pillantja a gerjesztő világot és a rablót s teleje

megyen, de egy más őrt álló, kit csak akkor vett észre, mikor egy nagy botot mért fejéhez, mitől szörényesére visszahuzodott, annyira zavarba hozta, hogy daczára annak, hogy a szembe lévő posta udvaron a kocsisok mozgását haltotta mégis a zajtűtésig időt nyertek a rablók az eltávózásra.

Hol vannak a régi vinczék?!

Haladunk!

A esendőrok Mohács felé nyomokra akadva üldözik a három rablót erélyesen. — (—)

Királynékné nyári tartozkodási helye.

Imádott királynékné ez év nyarat szülőföldjén Bajorországban töltötte. Feldafing volt azon szerencsés hely, hől leereszkedő nyájasságával lakosságot boldogította. —

Feldafingben, a sok nyaraló közül, svájci stíljára daczára egy épület kastélyszerűleg emelkedik ki a facsoportok között. Három emeletes, s emberi mesterség és ügyesség által díszített terrászon fekszik. —

A homlokzaton, mindének emeletben 11 ablak van, s mindének emeleten csinos erkély, melyeket tarkacsiku ernyő véd a nap heve ellen.

Ez a feldafingi vendéglő, melyben ő felsége lakott. —

A terrász körül rozsa csoportok terjesztik illatjukat, arra felmenve pedig, az emelkedésnek oldalai szőlővel vannak beültetve.

E hely az előkellő világ gyűlhelye.

Lent a terrász alatt, hatalmas tölgyfák árnyékában a veteményes kert terül el. Itt sétányok is vannak, hől a nép tutzingeni sört iszik, a gyermekek hintáznak, s királynékné idegenszerű egyenruhás kíséretének alsóbb tagjai járkálnak pipázgatva. — Gálába öltözött szolgálók, posta és sürgönyhordók járnak kelnek. A bálulás fő tárgya pedig egy kis termetű, nagy fejű, fehérbe öltözött szerezeseen inas.

A főépület körül van a fürdőház, egy virágház, a kíséret és szolgálománya lakásai, istálló, melyben háttas és hámos lovak mindig felszerelve állanak. Ezek megett van a helység temploma, nyaralóktól ezek pedig sőt lombu fenyvesektől, környezve. Így néz ki azon helység, hől szeretett királynékné ez évben nyaralt.

A királyné ablakaiból felséges kilátás nyílik a környékre.

Az időjárás ez évben nem igen volt kedvező, mi királynéknékat nagyban akadályozta a szabadba való kirándulásban. Ezért reggelenként szokott, rövid időre kilovagolni, orvosa utasításához képest a közeli tóban megfürdött, a nap többi részét pedig szüleinek posenhofeni, közel fekvő kastélyában töltötte, a kis magyar hercegnővel: Mária Valéria ő fenségével, hova nővére a nápolyi királynő Mária is férjével rövid idő előtt megérkezett.

Számos magasrangú látogató tette tiszteletét ő Felségénél, és sokan érkeztek vasuton és gőzhajon Feldafingbe kik szeretett királynéknékat látni vágytak. —

A kis magyar főhercegnővel gyakran tett ő felsége sétát a rozsaültetvények között.

Ő Felsége egészségesen, jól néz ki.

A kis főhercegnő szerfelett élénk, s nagy kedve telt abban, hogy az elmenőket nyájas mosolyal köszöntse. Vezérelje az Isten mindkettőt egészségben szeretett magyarjai közé.

H i r e k.

— A k. k. kincstár által folyó éven eszközölt fausztatás által a part és szomszédos területek tulajdonosainak okozott kár e mai napig sincs kifizetve holott a közigazgatási hatóság a károk felvételét és megbecslését még június

hóban bevégezte. Felszólalást vettünk ezért az érdekeltek részéről, s e felszólalást méltónak is tartjuk, mert a kincstár megbizottja személyesen győzőlött meg a károkról s az ő jelenlétében vitetett a becsülést, így tehát e tekintetben semmi kérdés fel nem merülhet, s nem tudhatjuk mi akadály fo-roghat fenn a károsultak kielégítése előtt.

— A helybeli kincstári faraktárból egy maros-vásárhelyi gyáros nagy mennyiségű tüzfát akart szállítani s annak valószínűleg állandó vevője lenne de a Gyéresre való szállítás oly nagy árba jött volna, hogy e miatt a vásárt nem köthette meg. Ez eset is mutatja hogy mily nagy keresletnek és üzletnek örvendhetne a helybeli kincstári faraktár, ha a Gyéresi vasút állomás és Torda között a szárnyvonal ki volna építve míg másfelől ennek hiánya a kincstárnak mily nagy károsodására szolgál. Okulhatnának rajta.

— Huszárók vonulnak átt városunkon folyó hó 17 én, kik Kolosvárra mennek hadgyakorlatokra, s Szeptember 4 ig lesznek ott, mikor újra visszamennek Brassóba, rendes állomás helyükre.

— Tűzanyaggal vagyunk mindenfelé körülveve, az egész város napról napra mindjobban zsufolódik meg a behordott takarmánnyal. Szigoruan kellene gondoskodni az éji őrködésről, s lehetne ezt úgy tenni, hogy egy éji őrt a tűzoltó kocsisal, kinek ez különben is kötelessége, felváltva a város házánál őrködnék hől őket ellenőrizni lehetne nehogy egy éjjel szomorú meglepetésre ébredjünk fel.

— Az olvasó nő-egylet elmúlt évi könyvtárjegyzékét kaptuk. E szerint van az egyletnek 100 részvényes tagja, ide nem számítva a 12 tagból álló választmányt. A könyvtár 1876 június hótól 1877 júliusig gyarapodott 81 kötettel s így a könyvtár ma áll 2756 kötetből. Oly szép eredmény, minőt csak a nők tudnak kivívni.

— A fennebi hírrel kapcsolatban megemlítjük, hogy az olvasó-nő-egylet tervezett nyári mulatsága zenészek hiánya miatt elmarad. Felette sajnálkozunk, hogy e valóban élvezetes estélytől a véletlen által elűtöttünk.

— Egy család nő körözött a belügyminisztérium, neve Dalmi Arthurné, jelenleg Sárdi Károlyné szül. Disznosi Julianna, a ki szinzigatóni czig ürtigye alatt országszerte külföldi családokat visz véghez. Az amaron 40—43 éves, beszél magyarul, németül, termete közép, testalkota kövér, arca halvány, haja barna, ruházata divatos. Aligha nem azon nőről van szó, a ki a napokban városunkban is megfordult. képeket árulva.

— Kisdövénydánk holnap nyitják meg. A mint értesülünk valami 20-an vannak beiratkozva. A beiratásokat eszközli az óvónő az intézet helyiségében. Az intézet részére a Fröbel-féle játékszerek egy része megis érkezett; használják fel szülők ezen intézet áldásait saját és gyermekeik érdekében.

— A halotti társulat 100 tagja nevében panaszt vettünk egy ideiglenesen alkalmazott városi szolgabíró ellen, — a panaszra, miután névtelenül küldetett be, nem reflectálhatunk.

— Felvinczről több gazda interpellálja a helybeli építészeti hivatalt, hogy a felvincz — hadrévi hadászati uton, Székely-Kocsárd községe és a vasut vonal közti részen lévő egyik hídon keletkezett nyílást szándékozik-e helyreigazítani. Ez interpellációra — megnyugtatóra az illető gazdáknak — feleljük, hogy tudomásunk szerint erélyes kir. mérnökünk ezeltől másfél héttel ez ügyben intézkedett. s eddig a hiány talán helyre is van ütve.

— A szent-lászlói községi iskolánál rendszeresített tanítói állomásra évi 400 fr fizetés és 100 fr lakbér, — tanítónői állomásra 300 fr évi fizetés és 100 fr lakbér illetményvel idei aug. hó 26-ig pályázva van hirdetve. A pályázni ohajtok folyamodványaitak említt határnapig kir. tanfelügyelőnkhez adják be.

— A csavargok nagyon felszaporodtak. Hétfőn éjjel egy ily mákvirág tizenegy óraker próbálta egy helybeli úri házhoz behatolni, a felébredt házi gazda egy kéznél lévő családi karddal lapozta ki udvaráról. A gazda is megpróbálta botjával viszonozni a kellemetlen vendéglátást, de nem bírta a házigazdát megütni, s így szláv nyelvű kacsaringos káromkodások között vonult vissza a törökországban küzdő rokoni példájára.

— Rablások- és gyujtogatások-ról szól egyik felvinczi levelünk. Felverték ott a Tutsek, öreg Jonás és Nevelis boltjait, Lemberger takarmányait pedig felgyujtották. Felvinczen ilyen dolgok nem fordultak elő, az ottani polgárság egészen kijött rendes sorjából. Azt kell hinnünk, hogy a szomszéd alsó-fehérmegye egy pár csirke fogójával szerencsétlenül meg bennünket, a kik a statárium elől már ide menekültek. Külső tisztviselőink erélyébe bízva, hiszszük, hogy statárium nélkül is lépne kritik a jó madarakat s átszolgáltatják a törvény sujtóló kezébe.

— Az első évnegyed e hó 18-án lejárván teljes bizalommal kérjük lapunk pártolót az előfizetések megújítására.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó elismerését már eddig is kivívta.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogva olvasóink és a sajtó meg-tisztelő elismerését ezentúl is kiérdemelni és azt megtartani.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Helyben egy óra — frt. 60 kr.

Lapunk minden Szerdán és Szombaton pontosan jelenik meg.

Tordán, 1877. augusztus 4-én.

A kiadó hivatal.

CSARNOK

I b a m.

(Beszély)

I.

(Folytatás.)

— Én pedig akár két vízszemével is megvívok egyszerre! szólalt föl egy hang, melynek tulajdonosa, a magas fűben lustán elterülve lévén, alig volt látható.

— Az én fegyveremnek magvát pedig nem egy muszka tiszt keserülne meg! — mondta egy másik szemével büszkén pillantva egy szikladarab mellé támaszkodott, pompás Martiny Henry pus-kára.

— Hasszán bizonyosan cserkeszűket értett a vízszemek neve alatt, hisz azoknak is két szemük van, s azért vitézkedik annyira, — jegyezte meg gúnyosan egy harmadik, hozzá fogva löszerekek tisztogatásához.

— Ejj! ne busuljatak annyit! réánk is feljönnek még az aranycsi jó napok! az, a ki így kiáltott fel, valamelyik külföldi tanintézetből jöhetett szünidőre hazza s meg a val is föltűnt társai közül, hogy frank nadrágot viselt s handzárát, melyet vadász kés helyett használt, nem övében, hanem oldalára csatolva viselte; kétségkívül ő volt a legkönyvűvérbű az egész társaságban, könnyelműen tette fennebbi biztatásához hozzá: idővel mi is megfűzfűsöndünk s akkor számolni fogunk a moszkóv maradékokkal!

— A bulgáriai vérengzésekért! — tevő hozzá egy másik. Sástóvától Tirnováig pusztá a hely. Minden helység föl-égetve, minden lak kirabolva; mint mondják, az utak a védtelen menekülők holttesteivel fedve vannak. A bolgár lapály, vérben — lángban áll s mint beszélük, a Balkán északi csücsai éjenként nappali világosságban úsznak az égő falvak vízfényétől. Rumélia is ma holnap rómborított pusztaság, halottak országa leend!

Erre már Hasszán is föllemelkedett a puha fűből s villogó szemekkel kezdett el beszélni:

— Alláh verje meg a muszka esá-szár, miért nem tartja féken harezsait, vagy talán minden osmanlit ki akar ir-tani a föld szinéről?! Tegnap találkoztam egy cserkeszszel, balkarjai lánzsával átszurva, válla összevagdálva, arca kardcsapásokkal eléktelenítve, irtozatos látványul szolgált! A nyomorultnak se-bei gyógyulni alig kezdtek s már is út-ban volt, hogy magát valahol önkény-tesnek fölvetesse. Kussokijából menekült erre felé; elbeszélte nekem, hogyan tet-ték e szép cserkesz helységet a mosz-kók a földszinével egyenlővé. A falube-lik sőt, kenyeret és földet küldöttek a közelből orosz paraszok elébe, de ez visszaütötte a meghódítás jeleit,

mondván, hogy lakolniok keli a tavaly történetekért; pedig az üzérkedéssel fog-lalkozó lakosok soha egy bolgárnak is haja szálát meg nem görbítették. Erre a moszkók körül vettek a helységet s ágyúval minden házat halomra lődöztek; ezután az életben maradt lakosok legyil-kolása következett. Iszonyi az, a mit a szegény védtelen aggyastyánokkal, nőkkel és gyermekekkel műveltek. A szomszéd falukból összesereglett örműjjon-gó bolgár ebek halotti táncot jártak a meg-hörgő, vagy már élettelen ottoman tet-te-mek körül, — az átkozottak! (Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A föld termőerejének kimerü-lése és visszapótlása.

(Folytatás)

Lássuk egy kissé részletesebben is ez anyagokat. —

Nővényi trágyák. — E trágya szerről általában azt lehet mondani, hogy nálunk nem lehet alkalmazásban látni. —

Az ugar évben a talajon valamely takarmány növényt termelünk, melyet zölden vágya felétetünk, vagy mint trágyát lehengerezés után alászántunk. — Az ily növényeket trágyául jó sűrűn vet-jük s minthogy június végén — vagy július elején már gyakran jól megnőt-tek bátran alászántjuk. — Ily növé-nyünk igen sok van s tetszésünk szerént választhatjuk meg. Ily trágyát képez az erdő lehullott dús lombja, melyet cél-szerűbb elsőbb alom keppen felhasználni, burgonya szár, repa level, mocsárok, ta-vak, nálasok növényzete, melyet nálunk semmibe sem szoktak venni, — szesz és keményítő gyárak tápdus hulladékai. —

Ide számíthatók még a növénynek magvai, vagy azok némelyikének kisajtólása után hátrahagyott részei. — Az olaj gyá-raktól nyert nagy mennyiségű olaj po-gácsa a sörtöződek malátája, melyek dús légeny tartalmuknál fogva mind a leg-értekebb trágya szerek. — Az olaj po-gácsát takarmánnyal adhatjuk előbb ál-latainknak (a melyről sokan mit sem tudnak) vagy egyenesen lisztnék örül-tetve használhatjuk trágyázásra. —

Használata két módon eszközölhető, vagy magára mint lisztet a mag elvetése előtt szorjuk ki a talajra s a maggal bo-ronáljuk alá, vagy tavasszal ugyanily ál-lapotban szorjuk ki a gyege vetésre fe-lül trágyázás gyanánt, vagy másodsor vízzel és trágyával felhigitva öntözésre használjuk.

Szokták még ezen kívül trágyával is keverni. — Egy 1600 □ öi holdra 15-20 mázsa egyszerű trágyázásra ily anyag-ból elégséges, 1 mázsa egyenértékű 17 mázsa istálló trágyával. —

II) Állati-trágyák. Az állati-trá-gyákhoz számítjuk háziállataink ürülékét legyen az akár folyékony, akár szilárd állomány — Itten a helyett, hogy mindenféle állatét együtt tárgyalnám rövid-ség okáért egybe foglalom valamennyit. Legnagyobb mennyiségben nyerjük gaz-daságunkban a szarvasmarha trágyát, mely áll ez állatok folyékony és higabb ürülékeiből, vegyülve a növényi anya-gokkal, a melyek mint alom, vagy mint fel nem emésztett részei a tápnak ke-rülnek az ürülék közé. Értékére nézve lehet, hogy nem áll a legelső helyen mert például szárnyasaink ürülékénél hatrább értékű, de mégis értékesebb azon körülménynél fogva, hogy sokszorosan nagyobb mennyiségben lehet nyerni, míg a szárnyasok trágyája — mint ilyen — gyakran nem is vétetik tekintetbe, hanem inkább egyéb iparágnál nyer alkalma-zást. — (Vége köv.)

Piaczi árjegyzéke

a tordai vásárra 1877. aug. 11. hozsom tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz-tisztabuza — frt. — Elegybuza 7 frt. — kr. roz 5 frt. 50 Arpa 3 frt. — kr. Zab 3 f. — kr. Törökbuza 5 frt. 75 kr. 1 méter mázsa széna kötetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr. — Tüzfű 1 köbméter 3 fr. 20 kr. marhabus 1 kilogramm 36 kr. Disznóbus 1 kilo-gramm 56 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről aug. 14 5% Metaliques 63.10. — 5% Nemzeti kölesön 66.70 1860-iki államkölcsön 74.75. — Bankrészevények 111.25 Hite-lrészevények 818 — London 175.90. — Urbéri kötvények: Magyarországi 120.50 Temesvári 75. — Erdélyi 74.50. Horvát-szlav. 74. — Ezüst 105 25 Cs. kir. arany 5.74. — Napóleondor 9.71.

Felőlés szerkesztő és kiadó: V. V. B.

H I R D E T É S E K.

Könyvkereskedés Tordán.

Városunk és környéke rég idő nélkülözötte egy NYOMDA áldásdus befolyását, valamint egy KÖNYV- és PAPIR-ÜZLET létezését, és így a több oldalról nyilvánult kívánalmaknak és az általánosan érzett szükségnek hiszünk eleget tenni, midőn ezennel szerencsések vagyunk köztudomásra juttatni, hogy az itteni piacon egy

Könyvnyomdát

állítottunk fel, öszvekötvén azt egy

könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajz- és papir-raktárral

és igyekeztünk azt a kívánalmaknak megfelelően berendezni. — Egyszersmind a

„HALADÁS”

ezimű lap mint Torda-aranyos-megye közlönyének kiadását elvállaltuk és erre a lap homlokán kitett feltételek mellett előfizetéseket az új évnegyedő kezdve elfogadjunk. — Megrendelhetők még

mindennemű nyomtatványok, magán vagy hivatalos czélokra, gyászhirek, szinlapok, névjegyek, levélpapírok, és borítékok, hirdetések, jelentések, falragaszók, meghívók, vendéglői étlapok,

szóval minden a nyomdához tartozó munkák

a legjutányosabb áron, — és kaphatók ügyvédi váltó és sommás keresetek, végrehajtási kérések, meghatalmazványok sat., könyvek különösen az oskolák használatára magyar és román nyelven, imakönyvek, ipar és kereskedelmi sima és vonalzott könyvek valamint zsebjegyzőkönyvek.

Ezekon kívül a raktárunkon netalán nem levő bár mely nyelvű irodalmi termékre és egyéb szakmánkba vágó czikkekre megrendelést elfogadjunk és gyorsan eszkozlünk. Végül iro és rajz papírok és eszkozők minden fajtajából nagy választéku raktárt tartunk.

☞ Az üzlet f. évi September 1-én fog meg nyilni. ☜

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszkozőltetnek.

Tisztelettel kérjük tehát a n. érdemű közönség szives pártfogását és ebből kifolyolag becses megrendeleseit, melyeknek eleget tehetni és a közönség meglegedését kinyerni legfőbb törökvésünk leend.

VOLZ és TÁRSA

Dr. Harmath Márton ur háznál.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehezékben szenvedőknek
Legújabbban feltalált gyógymód számtalan háttaratot mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas
Specialista idegbajokban Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN S.W.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

[15—30, 102]

**☞ SYLVIVUS BOAS urnak ☜
az Auxilium orientis feltalálója**
☞ Specialista idegbajokban ☜
Berlin Friedrichstrasse 22, 1.

Igen tisztelt uram!
Hosszu évek óta idegbajaimmal szenvedek s midán e betegség elviselhetlené vált segítségét keresem a Tiflis odassa és Bécs leg híresebb orvosainál, kiknek rendelése azonban pillanatnyi enyhülésnél egyebet nem eredményezett.
Ekkor megismerkedtem egy emberrel, ki az előtt az enyémhez hasonló pajban szenvedett s ön által sikeresen gyógyított. E férfin az állította, hogy önszólókat művel s valóban helyre állított egészsége a legjobb bizonyíték volt. Elhatároztam tehát önhez fordulni s hallá az égnék ön meggyógyított s vissza adta nekem az életet. Örömmel nem bírom e felett kifejezni. Fogadjon e 300 rubelt mint hálaim egy kis jelet. Legyen azonban meggyőződése hogy hazámiba vissza térve első dolgom leend elismerésemet meg jobb kifejezhetni.
Abamelić Joan herceg.
Tijlisből a fekete tenger mellett

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít

Levélbeli megrendelések pontos eszkozlése.
Gyönyörű szép női ruhakelmék a legdúsabb választékban bámulatos olosón megszereshetők

HAMBURGER ADOLF
divatáru-raktárából
Budapest
koronaherceg-utca 8.
Minták ingyen és bérmentve.

2746